Ner 206. ROK 1842. SOBOTA 10 WRZESNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Imienia NMP.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Iścisław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
7	6	27" 5' 010	+ 6° 0	2''' 63	Zaden	Chmurno	
	2	4, 456	+ 10. 6	4, 76	Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
	10	4, 715	+ 7, 7	3, 91	Po. Zachodni słaby	Mgła	Grzmot
8	6	4, 768	+ 7, 6	3, 73	Zaden	Mgła	
	2	4, 288	+ 17, 2	4, 94	PPł Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	
	10	3, 801	+ 11, 3	4, 41	Wschodni słaby	Pogoda	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

W poniedziałek dnia 12 Września dany będzie w teatrze w cale nowy oryginalny dramat p. t. *Upior*, oraz wykonane zostaną dwa ulubione spiewy Procha żegnam cię! i Róg Alpejski.

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 31 *Sierpnia*.

Gazety o obecnym stósonku handlowym i kartelu między Prussami a Rossyą i Polską zawierają mylne wiadomości; nie będzie więc od rzeczy z pewnego źródła je sprostować:

Podczas pobytu N. Króla w Petersburgu przedmiotowi temu obaj Monarchowie staranną poświęcili uwagę.

Rossya nie chce wprawdzie zrzec się systematu, będącego zdaniem jéj dla obecnego stanu rękodzielni jéj nieodbicie potrzebnym, życzy jednak sobie, o ile to z jéj systemem pogodzić się daje, w przyjaznych zostawać stósonkach z państwem ościennem.

Tém życzeniem powodowany N. Cesarz Wszech Rossyi, ulgi w związkach zarządzić raczył, z których ważniejsze tu wymieniamy:

A. *Dla Rossyi.*

Ustanawiają się dwa nowe urzędy celne w Kretyndze i Neustadt, z temiż samemi prawami jak Gorzdowski.

Otwierają się trzy nowe punkta przechodu nad granicą, a w razie potrzeby jeszcze więcéj.

Mieszkańcom nadgranicznym wolno granicę przebywać w urzędach celnych i miejscach przechodu; Rossyjscy Kommissarze powiatowi w tym celu bezpłatnie ważne na 3 dni karty legitymacyjne wystawiać będą.

Rząd Rossyjski gotów porozumieć się z rządem pruskim względem urządzenia targów wewnątrz granic Rossyi w bliskości granicy, na których potrzeby miejscowego handlu za opłatą miernego cła mogą być wystawione, a w razie niesprzedania ich bez opłaty cła nazad wyprowadzane. I bursztyn wpuszczany będzie za opłatą pomiernego cła.

Urzędy celne w Połądze, Taurogach i Jurborgu otrzymają równe pełnomocnictwa, co urząd celny w Petersburgu, z prawem komory

(*Packhofsrechte*) i kredytem celnym na 6 do 8 miesięcy. Wyjmują się cukier, rum, arak, wódka francuzka, szale tureckie i kaszemirowe.

Urząd celny w Brześciu Litewskim podobne otrzyma prawa. On to wysełać będzie przechodzące z Pruss przez Królestwo Polskie towary za prawną kaucyą na Odessę.

Okręty pruskie w Rossyi i W. Xięstwie Finlandzkiém mają podobnego doznawać obejścia się, jak narodowe. Dotyczy się to też żeglugi parowéj po upływie przywileju towarzystwa z Lubeki.

B. *Dla Królestwa Polskiego.*

Urzędy poborowe konsumcyjne zostają zniesione, a odpowiednia potrzebom liczba urzędów celnych 1 i 2 klassy ma być nad granicą ustanowiona.

Postanowienia względem punktów przechodu, wolnego przebywania granicy dla mieszkańców nadgranicznych i targów, ściągają się także do Polski. Dawniejsze umowy względem ułatwienia związków dla dóbr przez granicę przerzynanych, mają być sumiennie przestrzegane.

Ustanowione przez taryfę z. 1838. podatki kommunikacyjne zostaną osobliwie dla związków nad granicą znacznie zmniejszone; podatek od żeglugi na rzekach i kanałach, oraz podatek od spławiania znosi się. Te ostatnie ulgi z d. 13 Września, zniesienie zaś urzędów poborowych konsumcyjnych z nowym rokiem nastąpi.

Pomnożenie rossyjskich nadgranicznych urzędów celnych, zrównanie pełnomocnictw ich z urzędem celnym Petersburskim, połączenie urzędów celnych nadgranicznych i urzędów poborowych konsumcyjnych w Królestwie Polskiém są znaczne ulgi dla handlu; zmniejszenie zaprowadzonych w Polsce podatków kommunikacyjnych, zniesienie podatku od żeglugi i spławiania uwalnia handel, a osobliwie handel graniczny od uciążliwego ścieśnienia, przyznany znowu wolny przechód przez Rossyą i Polskę do Odessy i morża czarnego, sprzyja handlowi skoro tymczasem i z innych jeszcze, do Turcyi i Persyi prowadzących dróg przechodowych korzystać się nauczy.

Konwencya kartelowa z Rossyą już z d. 29 Marca r. b. upłynęła, i tylko na pół roku, więc do d. 29 Września ponowioną została. Jakkolwiek ona z dniem tym się kończy, N. Pan wśród obecnych okoliczności jednak rozkazać raczył, ażeby podług postanowień konwencyi téj i w przyszłym roku postępowano.

Doświadczenie przyszłości i sposób wykonywania nowych urządzeń bardziéj jeszcze przekonają nas o korzyściach, jakie tym sposobem na handel i związki graniczne spłyną.

FRANCYA.

Paryż 1 Września.

Po przyjęciu projektu do prawa rejencyi przez izby publiczność paryzka zwróciła swoją uwagę na xięcia Nemours, którego osoba odtąd stała się przedmiotem powszechnego zajęcia. Okoliczność ta była zapewne panu Ad-Pascalowi pobudką do wydania pisma pod nazwą: »*Le duc de Nemours, son passé et son avenir politique*,« które obok niezaprzeczonych zalet i ważniejszych ustępów w życiu tego królewicza zawiera wiele drobnostek bez wartości; pomimo to jest bardzo czytane i znaczne przyniesie autorowi korzyści.

Instrukcya względem nieszczęśliwego wypadku który się dnia 8 Maja na kolei żelaznéj paryzko-wersalskiéj wydarzył, jest teraz ukończona. Administratorowie téj kolei jako zostający pod zarzutem: że przez nieostrożność stali się przyczyną śmierci i kalictw kilkudziesięciu ludzi, zostali odesłani przed sąd policyi poprawczéj.

Giełda 1 Września. Obiegająca wieść o niekorzystnych wiadomościach z Indyi nadeszłych szkodliwwy wywierała wpływ na interessa giełdowe, kursa renty francuzkiej spadły.

Paryż 31 Września.

Dziś po południu nadeszła telgraficzna depesza donosi z Marsylii że tam onegdaj w wieczór przybyła poczta z Indyi przywiozła listy z Bombaj daty 19 i 20 Lipca treści bardzo niepokojącéj. Według nich anglicy nowe ponieść mieli klęski. Wiadomości z Chin są nic nieznaczące.

Gazette de Tribunaux donosi: Instrukcya względem wykrytych oszustw w jednym z wydziałów ministerstwa trwa ciągle; wczoraj i dziś nowe nastąpiły aresztowania. Kassa depozytowa i konsygnacyjna jest przedmiotem śledztwa, głównych sprawców rzeczonych oszustw przynajmniéj uwięziono. O szczegółach doniesiémy później.

Przegląd dzienników francuzkich.

Czytamy w *Journal des Débats* co następuje: »Wielkie okręgi rękodzielnicze w Anglii przez kilka dni poddane anarchii, wracają powoli do spokojności; massy ludu, przerzedzone krwawemi ciosami, rozproszyły się z głuchem zemsty szemraniem, a machiny umilkłe na chwilę, wróciły do wiecznego biegu swojego, kiedy tymczasem zgłodniały robotnik wyciąga ku niebu bezużyteczne już teraz ręce. Zawichrzenie zniknęło z publicznego placu. Zagłuszono krzyki nieszczęśliwych i zgłodniałych przytłumiono wybuch nędzy; ale te dwa straszliwe i groźne widma bezprzestannie nurtują pracującą ludność. Nie chcemy przesadzać znaczenia i dążności zamieszań których kilka hrabstw angielskich było widownią; te zewnętrzne rozruchy, tak łatwo przytłumione same przez się podrzędne tylko mają znaczenie, i nie mogłyby natchnąć żadnéj obawy rzeczywistéj, gdyby nie były oznaką głębszego złego wewnętrznego, którego prawa dosięgnąć nie mogą. W Anglii wszystko co niedz może pod ciosami prawa, jest łatwo i skutecznie powściąguioném i opanowaném. Dla tego to w zamieszaniach i rozruchach które się tam często tak ponawiają, wdanie się władzy cywilnéj i siły municypalnéj jest prawie zawsze dostateczném do utrzymania lub przywrócenia porządku. Sama rzadkość wdawania się siły wojskowéj czyni ją nieodpartą, skoro się ukaże. Kilka strzałów albo szarża kawaleryi wystarczyły dotąd do rozproszania i rozpędzania mass niezmiernych.

Z resztą, to przekonanie o własnéj sile, nadaje rządowi angielskiemu spokojność domu podobną. Przez wiele dni widzieliśmy wielkie miasta rękodzielnicze wystawione na wszystkie koleje powszechnego rabunku, i uorganizowane powstanie przebiegające bez przeszkody ulice, zamykające gwałtem wszystkie warsztaty, a rząd centralny nie zdawał się ani myśleć o udzieleniu pomocy władzom municypalnym, i aż kiedy poruszenie upowszechniło się i rozszerzyło, rzeczywiste środki przytłumienia zostały przedsięwzięte.

Srodki te działały bezpośrednio; ale raz jeszcze powtarzamy, że złe, odparte w łono mass, żywić tam będzie nowe zamieszki które od czasu do czasu wybuchać będą. Prawo powinności swojéj dopełniło przytłumiając zewnętrzne znaki rozruchu i niszcząc go o ile to było w jego mocy. Ale to czyni położenie Anglii nadzwyczaj nie niebezpieczném, że lekarstwo na złe które ją nurtuje, nie znajduje się w rękach prawa. Posłuchajcie tego wyznania słabości, tego gorzkiego wyrażenia zniechęcenia, które się wyrwało naczelnikowi angielskiego gabinetu w dzień zamknięcia parlamentu: »Chcecie, rzekł sir Robert Peel, chcecie abym coś powiedział dla pokrzepienia nadziei kraju. Ależ ja będąc przekonanym, że nie mogę żadnym prawnym sposobem, nic takiego uczynić coby mogło obudzić w sposób trwały żądanie zatrudnienia rąk, a przez to ulżyć obecnéj nędzy; uważam za powinność moją nie zachęcać nadziei których ani ja ani prawodawcy urzeczywistnić nie są w stanie. Nie uważam za rozsądne utworzenie sztucznéj i pozornéj czynności, czyniąc obietnice, które późniéj okazałyby się zwodniczemi.«

A mówiąc te słowa, prawie rozpaczne, pierwszy minister Anglii przypomniał iż więcéj uczynił niżeli wszystkie poprzednie gabinety dla otworzenia nowych odbytów przemysłowi, i wyswobodzenia handlu od przeszkód zakazowych. Ale wszystkie wysilenia władzy wykonawczéj nie są w stanie zatrzymać Anglii na spadzistości na którą jest rzuconą; kraj ten pokutuje za własne zbytki, chwieje on się i upada upojony przemysłem i spekulacyą. Opętany zawsze tą myślą tradycyjną, że przeznaczonym jest od Opatrzności do fabrykowania dla całego świata, i że wszystkie narody powinny się uznać hołdownikami jego przemysłu; nagromadza on produkta, nie pomnąc że współzawodnicze narody ukształciły się w jego szkole, i wznoszą swój przemysł przeciw jego przemysłowi; przyspiesza on bieg swych niezmordowanych machin nie słysząc głuchego i oddalonego echa ich szumu które się obija o nieprzyjazne brzegi. Najoświeceńsze umysły Anglii pojmują dzisiaj to coby można nazwać fatalnością tego położenia. Członek jeden angielskiego kościoła powiedział niedawno, z kazalnicy te słowa godne uwagi:

Czyliż nie wolno będzie nawet kaznodziei wyrazić głębokie swoje i bolesne przekonanie, że ta dążność do przemienienia ludności rolniczej w ludność rękodzielną, że ta dążność tak szeroko rozwinięta w ostatnich latach jest najszkodliwszą ze wszystkich jakie w tym kraju mogą być zachęcane, i musi nas wystawiać na nieskończone klęski. Wołaliśmy zapalczywie że Anglia powinna być fabryką dla całego świata; a w tem marzeniu skąpstwa i chciwości, które coś od urojeń poetów zachwyciło, wyobraziliśmy sobie wszystkie narody cisnące się do naszych brzegów: żądające od nas odzieży, i ofiarujące nam skwapliwie bogate płody pól swoich, w zamian za to cośmy mogli z naszych kopalni wyrobić i wydobyć machinami. W dumnych rachubach naszych, zapomnieliśmy że in-

ne ludy mają kości i muskuły równie jak my, że przemysł i wynalazki były chlubą, ale nie wyłącznym monopolem anglików; że fabrykując dla świata mogliśmy świat nauczyć fabrykować dla siebie samego, i że inne narody widząc nas bogacących się przez handel, mogą zbadać właśne zasoby, i próbować współubiegania z nami. Takim sposobem wdaliśmy się w okropną walkę ze światem; nie w walkę wojsk z wojskami, flot z flotami, jak w wówczas kiedy sami, mając prawo i sprawiedliwość za sobą, wyzywaliśmy Europę do bitwy, ale walkę machin przeciwko machinom, trudów mozolnych przeciw mozolnym trudom, a walka ta wtém jest fatalną, iż gromadzi stworzenia ludzkie jedne na drugie, i coraz mocniej rozdrażnia i podżega ich działalność.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 8 do dnia 9 Września.

Potocki Henryk hr., Linczewski Maxymilian, Bystrzonowski Henryk, Marciszewska Eleonora ob., Friedrich Andrzéj ob., Łodzińska Ewa ob., z Polski; — Barontza Piotr, Assir Juliusz, Ząbkowski Edward, Krasiński Bolesław ob., Brodzki Henryk ob., Głogowski Michał ob., z Galicyi; — Miesner Piotr ob., Czyzewicz Rafał, Kurosz Leokadya ob.,

Wyjechali z Krakowa.

Szydłowski Antoni ob., Nowosielski Franciszek ob., Ciesielski Kazimierz ob., do Polski; — Gawrońska Ludwika ob., Wanner Marya, Duczyński Jan ob., do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 3709.

TRYBUNAŁ.
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy po ś. p. X. Walentym Grabowskim pozostała reszta massy, składająca się z procentów od summy kapitalnéj złp. 464 gr. 4 w depozycie sądowym znajduje się; przeto Trybunał wzywa wszystkich mających prawo do tychże resztujących funduszów, aby w zakresie dwóch miesięcy, zgłosili się z tytułami praw swoich pod rygorem uznania tejże massy za bezdziedziczną i przyznania jéj na rzecz skarbu publicznego.

Kraków d. 13 Sierpnia 1842 r.

Prezes Trybunału
MAJER.
(2r.) Sekr. Tryb. *Lasocki.*

W dniu 13 Września 1842 r. o godzinie 9 z rana na placu publicznym obok Sukiennic w rynku głównym M. Krakowa sprzedane będą przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi sądowéj prawnie zajęte ruchomości, jako to: odzież mężka, fajki, stolarszczyzna i różne sprzęty domowe. O czém chęć licytowania mających zawiadomiam.

Kraków d. 1 Września. 1842 r.
Ignacy *Piekarski* Kom. Sąd.

W dniu 13 Września 1842 r. o godzinie 9 z rana na placu publicznym obok sukiennic w rynku głównym M. Krakowa sprzedane będą przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi sądowéj prawnie zajęte ruchomości, jako to: komoda, stoły, kanapa, krzesełka, szafy, łóżka i t. p. O czém chęć licytowania mających zawiadomiam.

Kraków d. 1 Września 1842 r.
Ignacy *Piekarski* Kom. Sąd.

Doniesienie prywatne.

Otworzenie Abonamentu Muzykaliów.

Podpisany właściciel handlu przy ulicy Grodzkiéj Ner 235 ma zaszczyt donieść Szanownéj Publiczności, a mianowicie panom metrom i lubownikom muzyki: iż z d. 1 Października r. b. otworzonym będzie u niego abonament do wypożyczania najnowszych muzykaliów, któremi ciągle zasilany spodziewa się być w stanie zadawalania pp. Abonentów pod każdym względem gustu i w jak najtańszy sposób, aby sobie zasłużyć na zaufanie o które niniejszém uprasza i zarazem oświadcza, iż o warónkach chęć abonowania mający w pomienionym handlu bliższą powziąść mogą wiadomość.

(2r) *Dominik Biasion.*

Kupfer Licitacions Anzeige.

Von Seiten der Direction der Szlovinker Nicolay Kupfer Schmelz-Hütte wird hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass das in derselben Hütte vom 1te Oktober l. J. bis Ende Sept. 1843 zu erzeugende Rosetten oder Spleissen Kupfer von circa 3000 Zentner ganz oder auch in Parthien von 200 Zentner, in monatlichen Raten abzunehmen, in den Vormittags Stunden des 15ten Sept. l. J. in der Behausung des Gefertigten zu Leutschau in Oberungarn im Wege der öffentlichen Versteigerung verkauft werden wird.

Leutschau den 20sten July 1842.
Johan Julius Juhas
als Dyr. der Szlovinker Nicolay Kupfer Schmelz-Hütte.
(2r.)